

Nr 494.

Av herr **Spetz m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vissa ändringar i ecklesiastik boställsordning den 30 augusti 1932 (nr 400).*

I proposition nr 209 har Kungl. Maj:t föreslagit vissa ändringar i ecklesiastik boställsordning den 30 augusti 1932.

Kungl. Maj:t föreslår, att vid ändrad disposition av löneboställe ärendet i vissa fall skall underställas Kungl. Maj:ts avgörande. Detta förslag, som strider mot strävandena att decentralisera förvaltningen, synes icke vara lämpligt eller av förhållandena påkallat. I stiftsnämnden äro tre av ledamöterna utsedda av Kungl. Maj:t. Dessa skola liksom ledamöterna i boställsnämnden äga erforderlig insikt i lantbruk och skogsbruk och därmed sammanhängande affärsförhållanden. Att hänskjuta dylika rent praktiska frågor, där de lokala förhållandena spela en avgörande roll, till Kungl. Maj:ts avgörande, synes oss endast föranleda onödig tidsutdräkt. Skall stiftsnämnden i någon fråga kunna anses besitta erforderlig kompetens, så är det väl vid bedömningen av frågor, där praktisk erfarenhet och god lokalkännedom utgöra förutsättningarna för en god lösning av dylika ofta komplicerade problem. Enligt vår uppfattning bör någon ändring i nuvarande ordning ej göras.

Vidare föreslås sådan ändring av ecklesiastik boställsnämnds sammansättning, att den ledamot, som för närvarande förordnas av stiftsnämnden, i stället skall utses av länsstyrelsen och vara arrendator av jordbruksfastighet.

Denna förändring i boställsnämndens sammansättning måste väcka allvarliga betänkligheter. De kyrkliga myndigheterna berövas härigenom rätten att insätta en representant i boställsnämnden, som de innehaft sedan boställsordningens tillkomst. Då ordförande tillsättes av länsstyrelse torde det vara rimligt, att stiftsnämnden utser en ledamot som hittills. Ledamöterna i boställsnämnderna tillsättas med hänsyn till nämndernas uppgifter i allmänhet, vilka äro långt flera och vidsträcktare än sådana ärenden, som beröra arrendatorerna av löneboställena. Viktigt är sålunda att nämnden får sådan sammansättning, att dess uppgifter på bästa sätt fyllas. Om den krets inom vilken ledamöterna skola tagas blir begränsad, måste detta medföra risk, att man icke erhåller de för uppdraget bäst kvalificerade personerna.

Därest man emellertid med hänsyn till den sociala arrendelagstiftningen vill särskilt tillgodose arrendatorernas intressen, bör detta kunna begränsas till sådana fall, där dessa intressen beröras av förrättningen. Detta kan i

varje fall icke vara förhållandet, när det rör besiktningar å prästgårdar, normaluppskattningar eller ärenden enligt kyrkliga försäljningslagen. Kammarkollegiet har här anvisat en väg vid behandling av sådana ärenden som angå arrendator, nämligen att då i nämnden ingår ytterligare en ledamot, vilken lämpligen kan utses av länsstyrelsen. Eventuellt kan man också tänka sig, att detta sker allenast i sådana fall, då arrendatorn därom gör särskild framställning.

I likhet med föredraganden anse vi icke tillräckliga skäl föreligga för utökning av antalet ledamöter till fyra. En godtagbar lösning bör enligt vår mening kunna vinnas enligt ovan angivna förslag.

Allvarliga betänkligheter måste det också väcka att pastoraten skola fråntagas rätten att utarrendera löneboställena. Den grundläggande principen i 1932 års boställsordning — pastoratens förvaltning av löneboställena — skulle härigenom rubbas på en avgörande punkt. I praktiken torde det vara så, att boställsnämndens ordförande vid det förberedande arbetet inom boställsstyrelserna, pastoratskyrkoråden, vid uppgörande av förslag till arrendekontrakt anmodas biträda med råd och upplysningar, ett tillvägagångssätt, som inrymmer mycket stora förtjänster och i hög grad underlättar boställsnämndsordförandens senare granskning av kontraktet. Det kan i detta sammanhang påpekas, att det ännu finns åtskilliga löneboställen, som fortfarande arrenderas på så kallade länsstyrelsekontrakt, och att pastoraten sålunda icke någon enda gång fått tillfälle att utöva den primära förvaltningsåtgärd, som utarrendering av löneboställena utgör.

Att ändra en ordning som alltså ännu icke helt fått göra sig gällande torde icke vara vare sig lämpligt eller påkallat av de faktiska förhållandena. Att förslaget i denna del kommer att pålägga ordföranden i boställsnämnden en avsevärt ökad arbetsbörda, vilket måste framkalla krav på ökad ersättning, torde vara ofrånkomligt. Fördelen av en centralisering av utarrenderingen kan med säkerhet anses ringa eller ingen.

På grund härav få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 209 med förslag till ändringar i ecklesiastik boställsordning i ovan berörda avseenden.

Stockholm den 25 april 1950.

Gunnar Spetz.

Herbert Hermansson.

Erik Arrhén.
